

Střídavé R-L-C obvody

Hodnota proudu ve střídavých obvodech je dána jejich impedancí Z

$$I = \frac{U}{Z} \quad [A; V, \Omega]$$

Impedance je „střídavý“ odpor obvodu

U obvodů složených pouze z ideálních rezistorů je $Z=R$

V ostatních obvodech je impedance kromě odporu dána i reaktancemi kondenzátorů a indukčností, z kterých je obvod složen.

Reaktance indukčnosti s kmitočtem roste:

$$X_L = \omega L = 2\pi f L \quad [\Omega; Hz, H]$$

Reaktance kondenzátoru s kmitočtem klesá:

$$X_C = \frac{1}{\omega C} = \frac{1}{2\pi f C} \quad [\Omega; Hz, F]$$

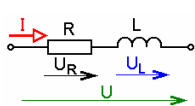

Sériové R-L-C obvody

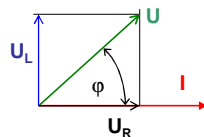
Sériový R-L obvod – U_L předbíhá I o 90°

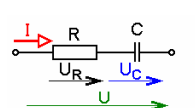
$$U = \sqrt{U_R^2 + U_L^2}$$

$$Z = \sqrt{R^2 + X_L^2}$$

$$\varphi = \arctg \frac{X_L}{R}$$

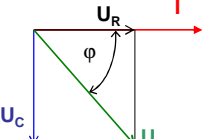
Sériový R-C obvod – U_C se zpožďuje za I o 90°

$$U = \sqrt{U_R^2 + U_C^2}$$

$$Z = \sqrt{R^2 + X_C^2}$$

$$\varphi = \arctg \frac{X_C}{R}$$

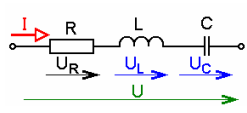
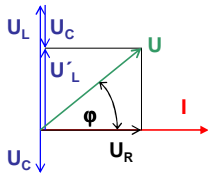

Sériový R-L-C obvod

$$Z = \sqrt{R^2 + (X_L - X_C)^2}$$

$$U = \sqrt{U_R^2 + (U_L - U_C)^2} \quad \varphi = \arctg \frac{|X_L - X_C|}{R}$$

Pro $X_L < X_C$ se změní charakter fázového posunu, kdy se napětí zpožďuje za proudem

Pro $X_L = X_C$ dojde k rezonanci

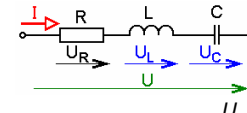
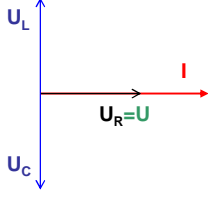

Sériová rezonance

stav kdy: $X_L = X_C$

$$Z = R \Rightarrow I = \frac{U}{R}$$

Při rezonanci protéká obvodem maximální proud omezený pouze „činným“ odporem obvodu.

V průběhu periody si kondenzátor s cívkou střídavě vyměňují stejné množství energie ukládané v podobě magnetického a elektrostatického pole.

Na indukčnosti cívky a kondenzátoru se vynikají vysoké úbytky napětí $U_L = I \cdot X_L$ a $U_C = I \cdot X_C$

Vysoké napětí může prorazit dielektrikum kondenzátoru nebo izolaci mezi vstupy vinutí cívky, případně způsobit úraz el. proudem

---

Rezonanční kmitočet

Thomsonův vzorec
– je odvozen z rovnosti hodnot indukční a kapacitní reaktance

$$X_L = X_C$$

$$2\pi \cdot f_r \cdot L = \frac{1}{2\pi \cdot f_r \cdot C}$$

Úprava rovnice: a) obě strany násobíme f_r
b) obě strany dělíme $2\pi \cdot L$

$$f_r^2 = \frac{1}{2^2 \pi^2 \cdot L \cdot C}$$

$$f_r = \frac{1}{2\pi \sqrt{L \cdot C}}$$

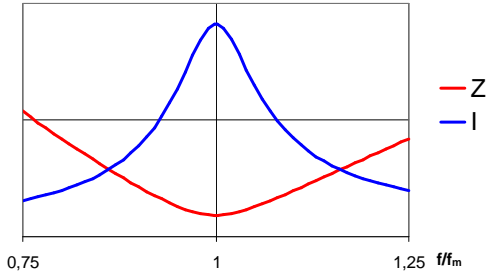

**Závislost impedance a proudu
sériového R-L-C obvodu na kmitočtu**

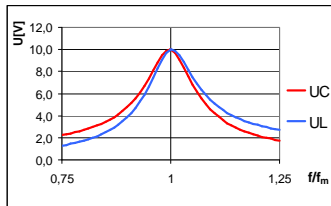

**Průběhy napětí na kondenzátoru a indukčnosti
při sériové rezonanci**

Parametry obvodu: napětí zdroje	1V
celkový odpor obvodu	100Ω
indukčnost vinutí	10mH
kapacita kondenzátoru	100nF
rezonanční kmitočet	15,9kHz

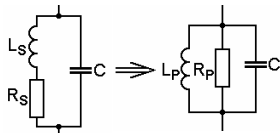

Paralelní rezonanční obvod

Sériový odpor R_S vinutí cívky s indukčností L_S lze přepočítat na paralelní kombinaci R_P a L_P

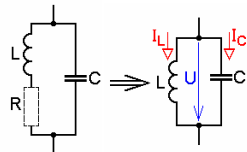

Ve **vysokofrekvenčních** obvodech lze odpor vinutí cívky zanedbat - na obvod pohlížíme pouze jako na L-C obvod

Při zanedbání odporu cívky platí pro rezonanční kmitočet

Thomsonův vzorec

$$f_r = \frac{1}{2\pi\sqrt{L \cdot C}}$$

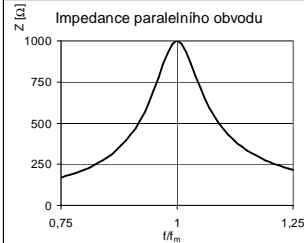
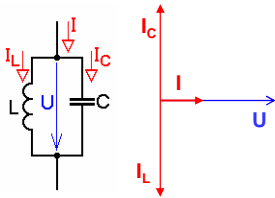

Vlastnosti paralelního rezonančního obvodu

- při rezonanci má obvod max. impedanci
- při nízkých kmitočtech je reaktance cívky malá $X_L = \omega L \rightarrow 0$
- při vysokých kmitočtech je reaktance malá reaktance kondenzátoru $X_C = 1/\omega C \rightarrow 0$
- i malý celkový proud I protékající paralelním L-C obvodem vytvoří velký úbytek napětí U

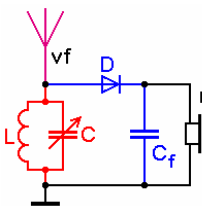

Užití paralelních rezonančních obvodů

- výběr přenosového kmitočtu ve vysokofrekvenčních obvodech radiových přijímačů a vysílačů

Krystalka – nejjednodušší radiový přijímač

- z antény je přivedený vysokofrekvenční signál na
- L-C paralelní rezonanční obvod
- D a C_f – amplitudový demodulátor – mění vf signál na nf
- k přeměně nízkofrekvenčního elektrického signálu na zvukový složí sluchátko s vysokým odporem cca $4k\Omega$
